

tegemoet. De wetenschappelijke aristocratie moge deze beschouwingen uit haar midden hebben verbannen, de geestelijke erfenis van het vorige geslacht wordt door velen toch nog zuinig bewaard en winstgevend gemaakt.

Ook de moderne wijsgeerige stroomingen steunen op physiologische feiten en hypothesen en de theïstische wijsbegeerte zal aan de leer van het levende zeker niet onverschillig kunnen voorbijgaan.

Ernstig noemde ik de taak van den modernen bioloog.

Maar men zou kunnen aanvoeren, dat de werkzaamheid van den natuur-onderzoeker zich van dezen ernst kon ontdoen door zich te beperken tot het bijeenbrengen van feiten en het ordenen van deze feiten in hypothesen, welke slechts voorloopig dienst doen tot het verkrijgen van nieuwe ontdekkingen.

En aan de verantwoordelijkheid tegenover den student, en met hem tegenover de menschheid zou dan reeds ruimschoots zijn voldaan, indien men zich voor uitgebreidere beschouwingen hoedt of tenminste telkens wijst op het voorloopige der hypothesen, op hunne slechte pragmatische waarde.

Inderdaad zou deze negatieve werkzaamheid reeds een zeer heilzamen invloed hebben als tegenwicht tegen de apodictische zekerheid, waarmede menige levenstheorie wordt verkondigd.

De problemen der biologie echter brengen het met zich mede, dat eene oplossing, ook al is deze voorloopig, toch diep in ons voelen en denken ingrijpt.

Ook in onze aderen klopt het leven en al naar het oordeel, dat de wetenschap over het leven zich vormt, wijst zij ook den mensch, zijn wezen, herkomst en toekomst aan. Bovendien leert een blik op de wetenschappelijke producten van onzen tijd en nog meer eenige philosophische bezinning, dat alle biologie vanuit een vooraf bepaalden grondslag wordt onderwezen en opgebouwd, dat de apriorische beginselen, hoewel zelf vaak verzwegen, hun stempel drukken op de verwerking der feiten.

Deze beginselen wortelen in de persoonlijkheid van den onderzoeker en wie een zekerheid des harten kent, zal ook